

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับระบบการศึกษาทางไกลของนักศึกษาในโครงการเครือข่ายสารสนเทศ
เพื่อพัฒนาการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย



นางสาวสุจิตรา บุญอยู่

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา ภาควิชาโสตทัศนศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-332-153-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๑ มี.ค. 2543

I 1856129 5

VARIABLES AFFECTING THE ADOPTION OF DISTANCE EDUCATION SYSTEM OF
STUDENTS IN THE UNIVERSITY NETWORK FOR EDUCATION DEVELOPMENT
PROJECT IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS UNDER THE JURISDICTION
OF THE MINISTRY OF UNIVERSITY AFFAIRS

Miss Sujittar Boonyu

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Audio-Visual Communications

Department of Audio-Visual Education

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-332-193-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับระบบการศึกษาทางไกลของนักศึกษาในโครงการ
เครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวง
มหาวิทยาลัย

โดย นางสาวสุจิตรา บุญอยู่

ภาควิชา โสตทัศนศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประคัตต์ ทอมสนิท)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกรี รอดโพธิ์ทอง)

..... กรรมการ
(อาจารย์ตรีเรก ชีระจรรย์)

สุจิตรา บุญอยู่ : ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับระบบการศึกษาทางไกลของนักศึกษาในโครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย



(VARIABLES AFFECTING THE ADOPTION OF DISTANCE EDUCATION SYSTEM OF STUDENTS IN THE UNIVERSITY NETWORK FOR EDUCATION DEVELOPMENT PROJECT IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF UNIVERSITY AFFAIRS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง, 226 หน้า ISBN 974-332-193-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับการยอมรับระบบการศึกษาทางไกลของนักศึกษาในโครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย (2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับระบบการศึกษาทางไกลของนักศึกษาในโครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย กับปัจจัยด้านสภาพของนักศึกษา ปัจจัยด้านระบบการศึกษาทางไกล ปัจจัยด้านกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกล และปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาทางไกล และ (3) ศึกษาปัจจัยที่ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการยอมรับระบบการศึกษาทางไกลของนักศึกษาในโครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมโครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา จำนวน 904 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาโครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยมีการยอมรับระบบการศึกษาทางไกลในระดับปานกลาง
2. ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 4 ด้าน กับการยอมรับระบบการศึกษาทางไกลทั้ง 5 ชั้น พบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 43 ปัจจัย 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) การเรียนการสอนผ่านระบบโทรประชุมทางไกลช่วยให้สนใจและเข้าใจเนื้อหาวิชา (2) ประสิทธิภาพในการถ่ายทอดเนื้อหาวิชา และ (3) การจัดหลักสูตรการศึกษาทางไกลตอบสนองความต้องการด้านการเรียน และพบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 ปัจจัย ได้แก่ (1) เพศหญิง (2) อายุ 18-20 ปี (3) อายุ 20-23 ปี และ (4) สาขาวิชาศึกษาศาสตร์กายภาพ
3. การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Method) มีปัจจัยที่สามารถอธิบายการยอมรับระบบการศึกษาทางไกลขั้นการรับรู้ ขั้นการสนใจ ขั้นการตัดสินใจ ขั้นการนำไปใช้ และขั้นการยอมรับได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 13,13,17,9, และ10 ปัจจัย ตามลำดับ โดยปัจจัยทั้งหมดที่พบในแต่ละขั้นสามารถอธิบายความแปรปรวนของการศึกษาทางไกล ได้เท่ากับ 42.43%,52.25%,53.40%,43.20% และ 43.67% ตามลำดับ และมีปัจจัยที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของการยอมรับระบบการศึกษาทางไกลได้ทุกขั้น จำนวน 2 ปัจจัย คือ (1) การค้นคว้าเพิ่มเติมเมื่ออ่านเอกสารประกอบการเรียนไม่เข้าใจ และ (2) การเตรียมตัวสอบโดยทบทวนเนื้อหาวิชาล่วงหน้า
4. การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น (Stepwise Method) มีปัจจัยที่สามารถร่วมกันอธิบาย ความแปรปรวนของการยอมรับระบบการศึกษาทางไกล ขั้นการรับรู้ ขั้นการสนใจ ขั้นการตัดสินใจ ขั้นการนำไปใช้ และขั้นการยืนยัน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 15,12,16,13, และ 17 ปัจจัยตามลำดับ โดยปัจจัยที่พบในแต่ละขั้นสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการยอมรับระบบการศึกษาทางไกลได้เท่ากับ 41.04%,49.93%,50.67%,40.27% และ 42.15% ตามลำดับ และมีปัจจัยที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของการยอมรับระบบการศึกษาทางไกลได้ทุกขั้น จำนวน 1 ปัจจัย คือ ประสิทธิภาพของการถ่ายทอดเนื้อหาวิชา

ภาควิชา โสตทัศนศึกษา
สาขาวิชา โสตทัศนศึกษา
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิสิต 
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา 
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

4083E91127 : MAJOR AUDIO-VISUAL COMMUNICATIONS

KEY WORD : VARIABLES /ADOPTION OF DISTANCE EDUCATION SYSTEM / THE UNIVERSITY NETWORK FOR EDUCATION DEVELOPMENT PROJECT

SUJITTAR BOONYU : VARIABLES AFFECTING THE ADOPTION OF DISTANCE EDUCATION SYSTEM OF STUDENTS IN THE UNIVERSITY NETWORK FOR EDUCATION DEVELOPMENT PROJECT IN HIGHER EDUCATION INSTITUTION UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF UNIVERSITY AFFAIRS. THE THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. ONJAREE NATAAKUATOONG, Ph.D. 226 pp. ISBN 974-332-193-4

The purposes of this research were (1) to study the adoption of distance education system of students in University Network for Education Development Project in Higher Education Institutions under the Jurisdiction of the Ministry of University Affairs (2) to study the relationships between the adoption of distance education of students and four categories of selected variables : student descriptive characteristics, distance education system, teaching-learning activities , and student learning behaviors and (3) to identify predictor variables in the adoption of distance education system. The subjects were 904 students in the University Network for Education Development Project (Uni-net).

The finding revealed that :

1. The students in University Network for Education Development Project adopted distance education system in moderate level.

2. There were statistically significant positive relationships at .05 level between the adoption of distance education system in five stages and 43 selected variables. The first three variables were (1) learning by Videoconference motivated interest and understanding of subject content , (2) the efficiency in communicating subject content , and (3) the distance education curriculum has responded to learning needs. There were statistically significant negative relationships at .05 level between the adoption of distance education system in five stages and 4 selected variables. There were (1) 18-20 years of age, (2) female, (3) 21-23 years of age and (4) academic discipline in Physical Sciences.

3. In multiple regression analysis (Enter Method) at .05 level, in knowledge stage, persuasion stage, decision stage, implementation stage and confirmation stage, there were 13, 13, 17, 9, 10 predictor variables together were able to account for 42.43%, 52.25%, 53.40%, 43.20% and 43.67% of the variance. The two variables found in every stage were (1) further study when misunderstand subject content from supplementary books and (2) preparation for examination by studying subject content.

4. In stepwise multiple regression analysis at .05 level, in knowledge stage, persuasion stage, decision stage, implementation stage and confirmation stage, there were 15, 12, 16, 13, 7 predictor variables together were able to account for 41.04%, 49.93%, 50.67%, 40.27% and 42.15% of the variance. The only variable found in every stage was the efficiency in communicating subject content.

ภาควิชา โสตทัศนศึกษา
สาขาวิชา โสตทัศนศึกษา
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำปรึกษาและแนะนำแนวทางรวมทั้งแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการวิจัยด้วยความเอาใจใส่เสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สมเชาว์ เนตรประเสริฐ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประคักดิ์ หอมสนิท ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกรี รอดโพธิ์ทอง และอาจารย์ดิเรก ชีระภูธร ที่กรุณาให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบพระคุณคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ประจำวิทยาเขตสารสนเทศทุกท่านที่กรุณาเอื้อเฟื้อข้อมูล ขอขอบคุณ คุณเกษร ศิรินาม คุณพิสมัย ชี้อจิตร และคุณเขาวนีย์ นารถดนตรี เพื่อน พี่และน้องภาควิชา โสวัตศนศึกษาทุกคน ที่ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลืองานทุกด้านให้สำเร็จได้ด้วยดี

ท้ายที่สุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่เลี้ยงดูด้วยความเอาใจใส่ให้ความรักแก่ผู้วิจัย และสนับสนุนผู้วิจัยทุก ๆ เรื่องด้วยดีตลอดมา

สุจิตรา บุญอยู่

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
สารบัญ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๘
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	10
1.3 ขอบเขตการวิจัย.....	10
1.4 คำจำกัดความ.....	11
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
2.1 ความหมายของการศึกษาทางไกล.....	14
2.2 โครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา.....	27
2.3 ทฤษฎีการยอมรับนวัตกรรม.....	36
2.4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับระบบการศึกษาทางไกล.....	46
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	57
3. วิธีการดำเนินการวิจัย.....	66
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	66
3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	67
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	70
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	154
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	155
5.2 อภิปรายผล.....	168

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.3 ข้อเสนอแนะ	177
รายการอ้างอิง.....	180
ภาคผนวก.....	187
ก. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	188
ข. กรอบทฤษฎีงานวิจัย.....	189
ค. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	220
ประวัติผู้วิจัย	226

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. หลักสูตรที่เปิดสอนในปีการศึกษา 2539	4
2. หลักสูตรที่เปิดสอนในปีการศึกษา 2540	5
3. จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	67
4. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพส่วนตัว	74
5. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัจจัยด้านระบบการศึกษาทางไกล	75
6. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านกิจกรรมการเรียน การสอนทางไกล	76
7. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านพฤติกรรมการ เรียนของนักศึกษา	77
8. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการยอมรับ ระบบการศึกษาทางไกล	79
9. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายกับตัวแปรเกณฑ์ การยอมรับระบบการศึกษาทางไกลขั้นการรับรู้	85
10. ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายของตัวแปรด้านสถานภาพของนักศึกษาด้านระบบการศึกษา ทางไกลด้านกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกล และด้านพฤติกรรมการเรียนของ นักศึกษากับการยอมรับระบบการศึกษาทางไกลขั้นการรับรู้ วิเคราะห์โดยวิธี ENTER	92
11. ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายของตัวแปรด้านสถานภาพการศึกษา ด้านระบบการศึกษาทางไกล ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกล และด้านพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา กับการยอมรับระบบการศึกษาทางไกลขั้นการรับรู้ วิเคราะห์โดยวิธี STEPWISE	96
12. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายกับตัวแปรเกณฑ์ การยอมรับระบบการศึกษาทางไกลขั้นการรับรู้	98

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13. คำสัมประสิทธิ์การทำนายของตัวแปรด้านสถานภาพของนักศึกษาด้านระบบการศึกษา ทางไกลด้านกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกล และด้านพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา กับการยอมรับระบบการศึกษาทางไกลขั้นการจูงใจ วิเคราะห์โดยวิธี ENTER.....	106
14. คำสัมประสิทธิ์การทำนายของตัวแปรด้านสถานภาพการศึกษาระบบการศึกษา ทางไกล ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกล และด้านพฤติกรรมการเรียน ของนักศึกษากับการยอมรับระบบการศึกษาทางไกลขั้นการจูงใจ วิเคราะห์โดยวิธี STEPWISE.....	109
15. คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายกับตัวแปรเกณฑ์ การยอมรับระบบการศึกษาทางไกลขั้นการตัดสินใจ.....	112
16. คำสัมประสิทธิ์การทำนายของตัวแปรด้านสถานภาพของนักศึกษา ด้านระบบการศึกษาทางไกลด้านกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกล และด้านพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษากับการยอมรับระบบการศึกษา ทางไกลขั้นการตัดสินใจ วิเคราะห์โดยวิธี ENTER.....	119
17. คำสัมประสิทธิ์การทำนายของตัวแปรด้านสถานภาพการศึกษา ด้านระบบการศึกษาทางไกล ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกล และด้านพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษากับการยอมรับระบบการศึกษา ทางไกลขั้นการตัดสินใจวิเคราะห์โดยวิธี STEPWISE.....	123
18. คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายกับตัวแปรเกณฑ์ การยอมรับระบบการศึกษาทางไกลขั้นการนำไปใช้.....	125
19. คำสัมประสิทธิ์การทำนายของตัวแปรด้านสถานภาพของนักศึกษา ด้านระบบการศึกษาทางไกลด้านกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกล และด้านพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษากับการยอมรับระบบการศึกษา ทางไกลขั้นการนำไปใช้ วิเคราะห์โดยวิธี ENTER.....	134

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
20. คำสัมประสิทธิ์การทำนายของตัวแปรด้านสถานภาพการศึกษา ด้านระบบการศึกษา ทางไกล ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกล และด้านพฤติกรรมการเรียน ของนักศึกษากับการยอมรับระบบการศึกษาทางไกลขั้นการนำไปใช้ วิเคราะห์โดยวิธี STEPWISE	137
21. คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายกับตัวแปรเกณฑ์ การยอมรับระบบการศึกษาทางไกลขั้นการยืนยัน	140
22. คำสัมประสิทธิ์การทำนายของตัวแปรด้านสถานภาพของนักศึกษาด้านระบบการศึกษา ทางไกลด้านกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกล และด้านพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา กับการยอมรับระบบการศึกษาทางไกลขั้นการยืนยัน วิเคราะห์โดยวิธี ENTER	147
23. คำสัมประสิทธิ์การทำนายของตัวแปรด้านสถานภาพการศึกษา ด้านระบบการศึกษา ทางไกล ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกล และด้านพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา กับการยอมรับระบบการศึกษาทางไกลขั้นการยืนยัน วิเคราะห์โดยวิธี STEPWISE	151
24. ปัจจัยที่มีส่วนร่วมในการอธิบายความแปรปรวนของการยอมรับระบบการ ศึกษาทางไกล โดยวิธีการวิเคราะห์พหุคูณแบบปกติ และการวิเคราะห์พหุคูณแบบ คัดเลือกตัวทำนายที่ดีที่สุด	151

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1. แผนภูมិระบบสื่อการศึกษาทางไกลระดับบัณฑิตศึกษาชิงมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช	21
2. แผนภูมิแสดงขั้นตอนกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม	35
3. แผนภูมิแสดงการแบ่งประเภทของผู้ยอมรับนวัตกรรมตามเวลา หรือความไวของการยอมรับนวัตกรรม	37
4. แผนภูมิแสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับระบบการศึกษาทางไกลของนักศึกษา ในโครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา	69